

ผลการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล
EFFECTS OF THE LITERATURE – BASED LANGUAGE PROVISION TO
ENHANCE READING BEHAVIORS OF PRESCHOOLERS

Received: April 27, 2021

Revised: June 16, 2021

Accepted: September 30, 2021

วิมล นิราพาธ^{1*}, ศิรประภา พฤทธิกุล², สุกัลยา สุขเมธ³
Wimon Nirapath^{1*}, Siraprapa Phruttikul², Sukanlaya Sucher³
*Corresponding Author, E-mail: 62920354@go.buu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างคือเด็กวัยอนุบาล อายุ 3-4 ปี โรงเรียนเซนต์โยเซฟพิวาล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน แบบประเมินเชิงปฏิบัติการด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่าน และแบบประเมินการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า 1. เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลองอยู่ในระดับดี 2. เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยนี้สรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาลได้

คำสำคัญ : การจัดประสบการณ์ทางภาษา วรรณกรรมเป็นฐาน พฤติกรรมการอ่าน เด็กวัยอนุบาล

Abstract

The purposes of this quasi-experimental research were to study and compare reading behaviors among preschoolers before and after learning literature-based language provision. Research

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

² รองศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

sample consisted of 25 preschoolers aged 3 to 4 years at St. Joseph Thiphawan school, in the 2nd semester of the academic year 2020. Research instruments were lesson plans of literature-based language provision; performance assessment scale; and observation scale of preschoolers' reading habits. The statistics used for data analysis were mean, standard deviation, and independent t-test.

Major findings were as follows: 1. Preschoolers' reading behaviors at the pre-experiment level was at a needs improvement level, and then post-experiment was at a good level.; 2. Preschoolers' reading behaviors post-experiment was significantly higher than those pre-experiment, at the .05 level. This research results concluded that literature-based language provision could be used to enhance reading behaviors of preschoolers.

Keywords: Language Provision, The Literature-Based, Reading Behaviors, Preschoolers

บทนำ

พฤติกรรมการอ่าน หมายถึง การกระทำ ท่าทางและคำพูดของบุคคลซึ่งแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกทัศนคติที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่านและเกิดการรักการอ่าน ซึ่งการอ่านเป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นของยุคศตวรรษที่ 21 และการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ การแสวงหาคำตอบ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ความคิด สติปัญญา สร้างความบันเทิง เสริมประสบการณ์ชีวิตอันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต พัฒนานตนเอง สังคม และประเทศชาติให้เจริญรุ่งเรือง ก้าวทันเทคโนโลยีตามกระแสความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลง (พิชญา สุวรรณโน, 2560)

“คนไทยอ่านหนังสือไม่เกิน 8 บรรทัด” เป็นคำกล่าวที่สอดคล้องกับผลการสำรวจการอ่านของประชากรไทย พบว่า มีกลุ่มคนที่ไม่อ่านถึงร้อยละ 21.2 คิดเป็นจำนวนประชากร 13.7 ล้านคน เนื่องจาก ชอบดูทีวี ชอบเล่นเกม ไม่มีเวลา อ่านไม่ออก ไม่ชอบหรือไม่สนใจการอ่าน ประชากรไทยกลุ่มที่ไม่อ่านเกือบ 14 ล้านคน มีเหตุผลด้านความไม่ชอบและไม่สนใจอ่านถึงร้อยละ 25.2 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยยังประสบปัญหาเรื่องการอ่าน และการปลูกฝังเรื่องการรักการอ่าน

พฤติกรรมการอ่านทั้งทางด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่านและนิสัยรักการอ่านต้องมุ่งพัฒนาให้แก่ประชากรไทย โดยเฉพาะการวางรากฐานการอ่านให้เด็กตั้งแต่ยังเล็กผ่านกิจกรรมที่เหมาะสม (สำเร็จ จันทรีโอกุล, 2544) การปลูกฝังพฤติกรรมที่ดีจึงควรเริ่มในช่วงปฐมวัย เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น การจัดการศึกษาให้กับเด็กวัยอนุบาลควรต้องพิจารณาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมให้เด็กซึมซับการรักการอ่าน เห็นคุณค่าในวรรณกรรม ตลอดจนเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และความสามารถเกี่ยวกับการอ่านไปพร้อมกัน ซึ่งกรมวิชาการ (2547) ได้กำหนดการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี ด้านการพัฒนาภาษาว่าควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และมุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน

การจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็นแนวทางการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กแนวทางหนึ่ง ที่สอดคล้องกับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กวัยอนุบาล โดยการนำวรรณกรรมที่เด็กชื่นชอบมาเป็นฐานในการกำหนดหน่วยการสอนแบบบูรณาการให้สอดคล้องกับพัฒนาการและความสนใจของเด็ก บูรณาการ

สาระการเรียนรู้จากวรรณกรรมและสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร และออกแบบการจัดประสบการณ์ตลอดทั้งวัน โดยใช้วรรณกรรมเป็นแกน เช่น เสริมประสบการณ์ เคลื่อนไหวและจังหวะ เล่นเสรี สร้างสรรค์ เกมการศึกษา นฤมล นิยมหอม (2559) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ได้แก่ การอ่านวรรณกรรม ร่วมกัน การจัดกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวรรณกรรม และการจัดนิทรรศการ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่ผ่านมาพบว่า สามารถพัฒนาความสามารถในขั้นก่อนการอ่านของเด็กอนุบาลให้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ (วราลี ถนอมชาติ, 2549: บทคัดย่อ) สามารถเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลให้สูงขึ้นได้ (อัญญา พิทยาพิทักษ์, 2553: บทคัดย่อ) นอกจากนี้ กลุ่มเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นิทานแล้วแสดงบทบาทประกอบตามเรื่องสามารถพัฒนาจิตลักษณะต่างๆ ได้ดีมากกว่ากลุ่มเด็กที่ดูของจริงนอกสถานที่ กลุ่มเด็กที่สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง และกลุ่มควบคุม (Dixon Johnson and Saltz, 1977: บทคัดย่อ) ดังนั้น จึงมีความเป็นไปได้ที่จะนำวรรณกรรมเป็นฐานมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล 2 ด้าน คือ ความรู้เกี่ยวกับการอ่าน ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ความรู้เกี่ยวกับตัวหนังสือ ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน และความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบการคาดคะเน (สุภัทรา คงเรือง, 2560) และด้านการรักการอ่าน ได้แก่ ความใฝ่ใฝ่ในการอ่าน แรงจูงใจในการอ่าน และเจตคติที่ดีต่อการอ่าน (ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์, 2554; ศุภวรรณ จันทร์แก้ว, 2556; Asep and Acep, 2017)

ความสำคัญและความเป็นมาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาผลการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล อันจะเป็นประโยชน์แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาองค์ความรู้ในสาขาการศึกษาปฐมวัยเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน นอกจากนี้ เด็กวัยอนุบาลจะได้รับการเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับการอ่านและมีนิสัยรักการอ่านซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

สมมติฐานการวิจัย

เด็กวัยอนุบาลหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเด็กวัยอนุบาล มีพฤติกรรมการอ่านสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากร คือ เด็กวัยอนุบาล อายุ 3-4 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเซนต์โยเซฟพิพัส จำนวน 3 ห้องเรียน 75 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ได้แก่ 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่าน และ 2) ด้านการรักการอ่าน

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองใช้ระยะเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน รวม 30 วัน โดยจัดกิจกรรม 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ เสริมประสบการณ์ เคลื่อนไหวและจังหวะ เล่นเสรี สร้างสรรค์ และเกมการศึกษา รวมทั้งสิ้น 74 แผน

นิยามศัพท์เฉพาะ

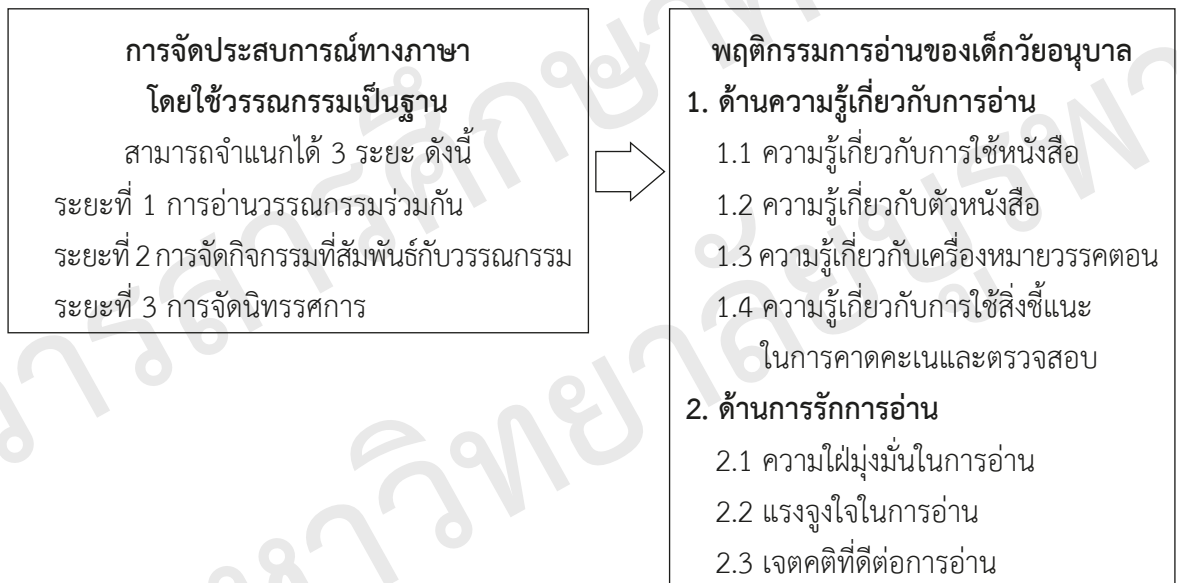
การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน หมายถึง รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาภาษารูปแบบหนึ่งที่ใช้วรรณกรรมสำหรับเด็กมาเป็นแกนของหน่วยการเรียนรู้และออกแบบการจัดประสบการณ์ตลอดทั้งวันผ่านการบูรณาการวรรณกรรมที่คัดสรรมาเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลอายุ 3-4 ปี ในการวิจัยครั้งนี้ ระยะเวลาที่ใช้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประมาณ 3 สัปดาห์ ซึ่งสามารถยืดหยุ่นตามความสนใจของเด็กบริบท และสภาพการณ์จริง การจัดประสบการณ์จำแนกได้ 3 ระยะ ได้แก่ (1) การอ่านวรรณกรรมร่วมกัน เป็นระยะที่ดำเนินการเลือกวรรณกรรม การอ่านวรรณกรรมร่วมกันในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การกระตุ้นให้เด็กตอบสนองเกี่ยวกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับขั้นตอนการอ่านร่วมกันในกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เล่นเสรี สร้างสรรค์ และเกมการศึกษา ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ (2) การจัดกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวรรณกรรม เป็นระยะที่ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยนำเนื้อหาจากวรรณกรรมมาพัฒนาการสอนไปตามสภาพที่เกิดขึ้นจริงอย่างเป็นธรรมชาติเพื่อตอบสนองต่อการอ่านวรรณกรรม เช่น บทบาทสมมติ ละครสร้างสรรค์ เพลงและท่าทาง เกมทางภาษา ทำหนังสือร่วมกัน ศิลปะแบบร่วมมือ ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์ และ (3) การจัดนิทรรศการ เป็นระยะที่ดำเนินการสรุป รวบรวม เตรียมการและนำเสนอผลการเรียนผ่านวรรณกรรมโดยการจัดนิทรรศการให้แก่ผู้สนใจ ใช้เวลาประมาณ 1 สัปดาห์

พฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล หมายถึง การกระทำ ท่าทางและคำพูดของของเด็กวัยอนุบาล อายุ 3-4 ปี ซึ่งแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึก ทักษะคิดที่เกิดขึ้นกระบวนการเรียนรู้ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่านและเกิดการรักการอ่าน ซึ่งมีโครงสร้างการประเมิน 2 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่าน หมายถึง การกระทำหรือคำพูดที่เด็กแสดงออกว่ามีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับหนังสือและตัวหนังสือ มี 4 ตัวบ่งชี้ คือ (1.1) ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ (1.2) ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร (1.3) ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน (1.4) ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบ ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินเชิงปฏิบัติการชนิดมาตราปรมาณค่าแบบบรรยาย (Scoring rubric) 3 ระดับคุณภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 ฉบับ ก่อนและหลังการทดลอง มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ ค่าความเชื่อมั่นตลอดทั้งฉบับเท่ากับ .88 (2) ด้านการ

รักการอ่าน หมายถึง การกระทำหรือคำพูดที่เด็กแสดงออกถึงการใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ความชอบและความสนใจในการอ่าน มี 3 ตัวบ่งชี้ คือ (2.1) ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนในการอ่าน (2.2) แรงจูงใจในการอ่าน (2.3) เจตคติที่ดีต่อการอ่าน ประเมินผลโดยใช้แบบประเมินการรักการอ่านชนิดมาตราประมาณค่าแบบบรรยาย 3 ระดับคุณภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการที่ผู้วิจัยได้พบปัญหาพฤติกรรมการอ่าน จึงมีความสนใจแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน จำนวน 74 แผน สำหรับเด็กวัยอนุบาล อายุ 3-4 ปี ซึ่งผู้วิจัยนำขั้นตอนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมาจากแนวคิดของนฤมล เนียมหอม (2559) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล (สุภัทรา คงเรือง, 2560; ดารารัตน์ อุทัยพยัคฆ์, 2554; ศุภวรรณ จันทร์แก้ว, 2556; Asep and Acep, 2017) ซึ่งเด็กวัยอนุบาลจะได้เรียนรู้ผ่านการบูรณาการวรรณกรรมนำมาใช้เป็นแกนของหน่วยการเรียนรู้ในกิจกรรมตลอดทั้งวัน ได้แก่ เสริมประสบการณ์ เคลื่อนไหวและจังหวะ เล่นเสรี สร้างสรรค์ และเกมการศึกษา เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล สามารถเขียนกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดประชากร ได้แก่ เด็กวัยอนุบาล อายุ 3-4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเซนต์โยเซฟทิพวัล สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขต 1 จำนวน 3 ห้องเรียน 75 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เนื่องจากประชากรคือเด็กระดับชั้นปฐมวัยปีที่ 1 ทั้งหมด ได้ถูกจำแนกออกเป็นกลุ่มย่อย 3 ห้องเรียน โดยการคละ ผู้วิจัยจึงทำการสุ่มอย่างง่ายมา 1 ห้องเรียน จำนวน 25 คน เกณฑ์การคัดเข้า ได้แก่ ความสมัครใจของ

ผู้ปกครองในการเข้าร่วมการวิจัย เกณฑ์การคัดออก ได้แก่ ระยะเวลาการเข้าร่วมโครงการวิจัยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 และผู้ปกครองสามารถถอนตัวจากการเข้าร่วมโครงการได้ตลอดเวลา

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

2.2 แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

2.3 แบบประเมินการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แผนการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ได้ผ่านการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.1.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน พฤติกรรมการอ่าน หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2560 และหลักสูตรสถานศึกษา จากนั้นกำหนดขั้นตอนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเป็น 3 ระยะ ได้แก่ (1) การอ่านวรรณกรรมร่วมกัน (2) การจัดกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวรรณกรรม และ (3) การจัดนิทรรศการ

3.1.2 กำหนดโครงสร้างของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล โดยคัดเลือกนิทาน 2 เรื่องมาเป็นแกนของหน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ ลูกหมูสามตัว และแม่ไก่สีแดง จากนั้นกำหนดโครงสร้างกิจกรรมทั้งหมดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เคลื่อนไหวและจังหวะ เล่นเสรี สร้างสรรค์ และเกมการศึกษา ตามระยะการจัดประสบการณ์หน่วยละ 3 สัปดาห์ รวมทั้งหมด 6 สัปดาห์ๆ ละ 5 วัน ซึ่งบางกิจกรรมมีลักษณะบูรณาการหรือจัดให้เด็กเลือกทำตามความสนใจ แผนการจัดประสบการณ์จึงออกแบบกิจกรรมรวมไว้ในแผนเดียวกัน เช่น เกมการศึกษา การเล่นเสรี การจัดนิทรรศการ รวมแผนการจัดประสบการณ์ทั้งหมด 74 แผน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 โครงสร้างแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

กิจกรรม	เคลื่อนไหวและจังหวะ	เสริมประสบการณ์	เล่นเสรี	สร้างสรรค์	เกมการศึกษา	รวม
สัปดาห์ที่ 1	5	5	1	5	1	17
สัปดาห์ที่ 2	5	5	1	1	1	13
สัปดาห์ที่ 3	1	3	1	1	1	7
รวม 1 หน่วย	6	13	3	7	3	32
รวม	12	26	6	14	6	74

3.1.3 สร้างคู่มือและแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลตามโครงสร้างที่กำหนด จากนั้นนำคู่มือและแผนฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องและความตรงเชิงกับเนื้อหา (IOC) ได้ผลเท่ากับ 1.00 จำนวน 10 รายการ สรุปว่าเนื้อหาของแผนฯ มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.1.4 นำร่องแผนการจัดประสบการณ์กับเด็กวัยอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาข้อบกพร่องปรับปรุงแก้ไขเพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.2 แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาล มีขั้นการสร้างและหาคุณภาพดังนี้

3.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอ่านเพื่อกำหนดโครงสร้างแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 โครงสร้างแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาล อายุ 3 – 4 ปี

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
1. การใช้หนังสือ	1.1 รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ (ชี้หน้าปก ชื่อเรื่อง และปกหลัง) 1.1 รู้ทิศทางในการถือหนังสือและทิศทางในการอ่าน (ถือและเปิดหนังสือถูกต้อง อ่านจากบนลงล่าง ซ้ายไปขวา)
2. ตัวอักษร	2.1 รู้จักคำค้นตา (บอกหรืออ่านคำหรือข้อความที่พบบอได้โดยอาศัยความจำ) 2.2 รู้จักรูปร่างทิศทางของตัวอักษร (บอกว่าตัวอักษรกลับหัว กลับหนังสือเพื่อดูข้อความ)
3. เครื่องหมายวรรคตอน	3.1 รู้จักเครื่องหมายคำถาม (ใช้น้ำเสียงเหมาะสมกับข้อความที่ลงท้ายด้วยเครื่องหมายคำถาม) 3.2 รู้จักเครื่องหมายคำพูด (ใช้น้ำเสียงเหมาะสมกับข้อความที่อยู่ในเครื่องหมายคำพูด)
4. การใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบ	4.1 คาดคะเนคำและตรวจสอบการคาดคะเนคำโดยอาศัยภาพเป็นสิ่งที่ชี้แนะ (พูดคำ ชี้คำ หรืออ่านคำได้สอดคล้องกับภาพนิทาน ตรวจสอบคำที่อ่านโดยใช้ภาพในนิทาน) 4.2 คาดคะเนประโยคและตรวจสอบการคาดคะเนประโยคโดยอาศัยภาพเป็นสิ่งที่ชี้แนะ (เล่าหรืออ่านประโยคได้สอดคล้องกับภาพนิทาน อ่านคำที่หายไปจากโครงสร้างประโยคที่คุ้นเคยโดยใช้ภาพในนิทาน)

3.2.2 กำหนดลักษณะของแบบประเมินฯ เป็นแบบประเมินเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 ฉบับ ใช้ก่อนและหลังการทดลอง เกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตรฐานค่าแบบบรรยาย (Scoring rubric) 3 ระดับคุณภาพ แปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระบุระดับความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาล คือ คะแนน 2.34–3.00 หมายถึงอยู่ในระดับดี คะแนน 1.67–2.33 หมายถึงอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 1.00–1.66 หมายถึงอยู่ในระดับควรส่งเสริม

3.2.3 สร้างคู่มือและแบบประเมินฯ จำนวน 2 ฉบับ โดยมีน้ำหนักของคะแนนตามโครงสร้างตัวบ่งชี้ รวม 8 สถานการณ์การประเมิน แยกเป็นตัวบ่งชี้ละ 2 สถานการณ์ คิดเป็นร้อยละ 25 รวมทั้งหมด ร้อยละ 100 จากนั้นนำคู่มือและแบบประเมินฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ผลได้เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ (24 รายการ) สรุปว่าแบบประเมินฯ มีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.2.4 นำร่องแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้ประเมิน 2 คน ได้แก่ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องด้วยสูตร RAI (Burry-Stock & others, 1996 : 256) ผลได้เท่ากับ .88 แสดงว่า แบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นที่สอดคล้องกัน สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.3 แบบประเมินการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ได้ผ่านการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

3.3.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล เพื่อกำหนดโครงสร้างแบบประเมินการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 โครงสร้างแบบประเมินการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล อายุ 3 – 4 ปี

ตัวบ่งชี้	พฤติกรรมที่ประเมิน
1. ความไม่มุ่งมั่นในการอ่าน	1.1 ตั้งใจอ่านตามลำพังหรือกับเพื่อน (1-2 นาที) 1.2 ตั้งใจร่วมกิจกรรมการอ่านร่วมกัน (3-5 นาที) 1.3 ตั้งใจร่วมกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน (5-10 นาที)
2. แรงจูงใจในการอ่าน	2.1 กระตือรือร้นในการเลือกเข้ามาหนังสือ (เลือกเล่นเสรีโดยเข้ามาหนังสือทุกครั้งที่มีโอกาสหรือ 3-4 ครั้งต่อสัปดาห์) 2.2 แสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน (สนใจดูหนังสือเพื่อประกอบการเล่นหรือการเรียนรู้)
3. เจตคติที่ดีต่อการอ่าน	3.1 มีความสุขในการอ่าน (มีสีหน้าพึงพอใจในการอ่านร่วมกันหรืออ่านตามลำพัง) 3.2 พุดแสดงความรู้สึกที่มีต่อการอ่าน (พุดความรู้สึกความคิดเห็นต่อการอ่านทุกครั้ง)

3.3.2 กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตรฐานค่าแบบบรรยาย (Scoring rubric) 3 ระดับ คุณภาพ แปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระบุระดับการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาล คือ คะแนน 2.34–3.00 หมายถึง อยู่ในระดับดี คะแนน 1.67–2.33 หมายถึงอยู่ในระดับพอใช้ คะแนน 1.00–1.66 หมายถึงอยู่ในระดับควรส่งเสริม

3.3.3 สร้างคู่มือและแบบประเมินฯ โดยมีน้ำหนักของคะแนนตามโครงสร้างตัวบ่งชี้ 3 รายการ คิดเป็นร้อยละ 33.33 รวมทั้งหมด ร้อยละ 100 จากนั้นนำคู่มือและแบบประเมินฯ ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน ไปตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (IOC) ผลได้เท่ากับ 1.00 ทุกรายการ (21 รายการ) สรุปว่าแบบประเมินฯ มีความสอดคล้องเหมาะสม สามารถนำไปใช้ได้

3.3.4 นำร่องแบบประเมินการรักการอ่านกับเด็กวัยอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยมีผู้ประเมิน 2 คน ได้แก่ ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องด้วยสูตร RAI (Burry-Stock & others, 1996 : 256) ผลได้เท่ากับ .90 แสดงว่า แบบประเมินฯ มีความเชื่อมั่นที่สอดคล้องกัน สามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

4. แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (one group pretest–posttest design) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 4 แบบแผนการวิจัย

ก่อนการทดลอง	ระหว่างการทดลอง	หลังการทดลอง
O_1	X	O_2

เมื่อ O_1 คือ การประเมินก่อนการทดลอง (Pretest)

X คือ การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

O_2 คือ การประเมินหลังการทดลอง (Posttest)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

5.1 ก่อนการทดลอง ประเมินพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาลฉบับก่อนการทดลอง และแบบประเมินการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5.2 ทดลองสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาล เป็นเวลา 6 สัปดาห์ วันละ 5 กิจกรรม จำนวน 74 แผน

5.3 หลังการทดลอง ประเมินพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล (Posttest) กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการอ่านของเด็กวัยอนุบาลฉบับหลังการทดลอง และแบบประเมินการรักการอ่านของเด็กวัยอนุบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 นำคะแนนจากแบบประเมินความรู้ด้านการอ่านและแบบประเมินการรักการอ่านก่อนและหลังการทดลองมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และแปลผลคะแนนเทียบกับเกณฑ์เพื่อระบุระดับพฤติกรรมการอ่าน

6.2 เปรียบเทียบผลต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลองโดยใช้สถิติทดสอบที (t -test for dependent sample)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์*

พฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล	ก่อนการทดลอง (n=25)			หลังการทดลอง (n=25)		
	\bar{X}	Sd	ผล	\bar{X}	Sd	ผล
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่าน	1.26	0.22	ควรส่งเสริม	2.56	0.26	ดี
1.1 ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ	1.42	0.40	ควรส่งเสริม	2.86	0.22	ดี
1.1.1 รู้จักส่วนประกอบของหนังสือ	1.36	0.48	ควรส่งเสริม	2.88	0.33	ดี
1.1.2 รู้ทิศทางในการถือหนังสือและทิศทางในการอ่าน	1.48	0.50	ควรส่งเสริม	2.84	0.37	ดี
1.2 ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร	1.26	0.35	ควรส่งเสริม	2.54	0.40	ดี
1.2.1 รู้จักคำคุ้นตา	1.28	0.45	ควรส่งเสริม	2.68	0.47	ดี
1.2.2 รู้จักรูปร่างและทิศทางของตัวอักษร	1.24	0.43	ควรส่งเสริม	2.40	0.50	ดี
1.3 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน	1.22	0.25	ควรส่งเสริม	2.50	0.40	ดี
1.3.1 รู้จักเครื่องหมายคำถาม	1.16	0.37	ควรส่งเสริม	2.60	0.50	ดี
1.3.2 รู้จักเครื่องหมายคำพูด	1.28	0.45	ควรส่งเสริม	2.40	0.50	ดี

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ฯ (ต่อ)

พฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล	ก่อนการทดลอง (n=25)			หลังการทดลอง (n=25)		
	\bar{X}	Sd	ผล	\bar{X}	Sd	ผล
1.4 ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบ	1.14	0.30	ควรส่งเสริม	2.36	0.36	ดี
1.4.1 คาดคะเนคำและตรวจสอบโดยอาศัยภาพเป็นสิ่งที่ชี้แนะ	1.20	0.40	ควรส่งเสริม	2.40	0.50	ดี
1.4.2 คาดคะเนประโยคและตรวจสอบโดยอาศัยภาพเป็นสิ่งที่ชี้แนะ	1.08	0.27	ควรส่งเสริม	2.32	0.47	ดี
2. ด้านการรักการอ่าน	1.34	0.18	ควรส่งเสริม	2.41	0.17	ดี
2.1 ความใฝ่รู้ในการอ่าน	1.36	0.37	ควรส่งเสริม	2.33	0.31	ดี
2.1.1 ตั้งใจอ่านตามลำพังหรือกับเพื่อน	1.28	0.45	ควรส่งเสริม	2.28	0.45	ดี
2.1.2 ตั้งใจร่วมกิจกรรมการอ่านร่วมกัน	1.40	0.50	ควรส่งเสริม	2.36	0.48	ดี
2.1.3 ตั้งใจร่วมกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่าน	1.40	0.50	ควรส่งเสริม	2.36	0.48	ดี
2.2 แรงจูงใจในการอ่าน	1.34	0.27	ควรส่งเสริม	2.46	0.28	ดี
2.2.1 กระตือรือร้นในการเลือกเข้ามาหนังสือ	1.32	0.47	ควรส่งเสริม	2.52	0.50	ดี
2.2.2 แสวงหาความรู้ด้วยการอ่าน	1.36	0.48	ควรส่งเสริม	2.40	0.50	ดี
2.3 เจตคติที่ดีต่อการอ่าน	1.34	0.37	ควรส่งเสริม	2.46	0.40	ดี
2.3.1 มีความสุขในการอ่าน	1.36	0.48	ควรส่งเสริม	2.64	0.48	ดี
2.3.2 พุดแสดงความรู้สึกที่มีต่อการอ่าน	1.32	0.47	ควรส่งเสริม	2.28	0.45	ดี
พฤติกรรมการอ่านโดยรวม	1.26	0.19	ควรส่งเสริม	2.53	0.23	ดี

จากตารางที่ 5 พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับควรส่งเสริม ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่านมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบ สำหรับด้านการรักการอ่านมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองมากที่สุด คือ ความใฝ่รู้ในการอ่าน รองลงมา ได้แก่ แรงจูงใจในการอ่านและเจตคติที่ดีต่อการอ่านมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

หลังการทดลอง เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับดี ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่านมีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบ สำหรับด้านการรักการอ่านมีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองที่มากที่สุด คือ แรงจูงใจในการอ่านและเจตคติที่ดีต่อการอ่าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน รองลงมา ได้แก่ ความใฝ่รู้ในการอ่าน

2. ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษา โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ฯ

พฤติกรรมการอ่านของเด็ก วัยอนุบาล (n=25)	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		ผลต่าง		t	df	p
	\bar{X}	Sd	\bar{X}	Sd	\bar{X}	Sd			
1. ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่าน	1.26	0.22	2.56	0.26	1.30	0.21	29.69*	24	.00
2. ด้านการรักการอ่าน	1.34	0.18	2.41	0.17	1.24	0.13	47.39*	24	.00
พฤติกรรมการอ่านโดยรวม	1.26	0.19	2.53	0.23	1.27	0.16	38.98*	24	.00

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ฯ พบว่า เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านรายด้าน ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่าน และด้านการรักการอ่าน หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า (1) เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านก่อนการทดลองอยู่ในระดับควรส่งเสริม หลังการทดลองอยู่ในระดับดี (2) เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่าการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานสามารถนำไปใช้เสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านสำหรับเด็กวัยอนุบาลให้สูงขึ้นได้

อภิปรายผล

1. การศึกษาพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

การศึกษาก่อนการทดลองของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน พบว่า ก่อนการทดลอง เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับควรส่งเสริม และหลังการทดลอง เด็กวัยอนุบาลมีพฤติกรรมการอ่านรายด้านและโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งค่าเฉลี่ยด้านความรู้เกี่ยวกับการอ่านเรียงจากมากไปน้อยตามลำดับ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการใช้หนังสือ ความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร ความรู้เกี่ยวกับเครื่องหมายวรรคตอน ความรู้เกี่ยวกับการใช้สิ่งชี้แนะในการคาดคะเนและตรวจสอบการคาดคะเน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขั้นตอนของกระบวนการฯ เปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการอ่านนิทานเป็นกิจกรรมที่อ่านร่วมกันระหว่างครูกับเด็กในกลุ่มใหญ่ โดยใช้หนังสือเล่มใหญ่เพื่อให้เด็กมองเห็นตัวหนังสือ คำหรือประโยคในแต่ละหน้า ชี้คำขณะที่อ่านเพื่อให้เด็กคุ้นเคยกับตัวหนังสือ ให้เด็กมีส่วนร่วมในการอ่าน มีการเดาเหตุการณ์ในตอนจบของวรรณกรรม อีกทั้งครูต้องเป็นแบบอย่างในการอ่านวรรณกรรมด้วย ซึ่งเกิดในระยะเวลาการอ่านวรรณกรรมร่วมกัน ส่วนในระยะกิจกรรมที่สัมพันธ์กับวรรณกรรม เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการอ่านวรรณกรรมโดยควบคู่

ไปกับการพัฒนาการด้านภาษา ได้แก่ การทำงานศิลปะ การทำหนังสือนิทานโดยเด็กแต่งเรื่องราวและวาดภาพร่วมกัน โดยครูเขียนคำที่เด็กเล่า การทำของที่ระลึกสำหรับงานนิทรรศการ ป้ายประชาสัมพันธ์งานนิทรรศการ การเล่นเกมการศึกษา ได้แก่ เกมติดต่อหน้าปณิทาน เกมเรียงชื่อนิทาน เกมจับคู่คำกับนิทาน เป็นต้น และระยะของการจัดนิทรรศการ เปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์ในการใช้ทักษะทางด้านภาษาผ่านการเล่านิทาน การแสดงละคร การร้องเพลง และการนำเสนอผลงานในแต่ละกิจกรรมของห้องให้กับผู้เยี่ยมชมนิทรรศการ จึงส่งผลให้เด็กมีความรู้เกี่ยวกับการอ่าน นอกจากนี้ การจัดประสบการณ์การเล่นตามมุมในการวิจัยครั้งนี้แตกต่างจากการเล่นปกติที่เด็กต้องมีการอ่านอิสระ เด็กมีโอกาเลือกหนังสืออ่านตามความสนใจประกอบมุมเล่น การอ่านหนังสือในมุมหนังสือเด็กอาจอ่านคนเดียวหรือเป็นกลุ่มย่อย มีการเขียนคำตามความสนใจใส่ธนาคารคำศัพท์ การแต่งตอนจบของนิทาน และการเขียนจดหมายถึงตัวละคร ซึ่งจากการจัดประสบการณ์การเล่นตามมุม ทำให้หลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยของแรงจูงใจในการอ่านและเจตคติที่ดีต่อการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และจึงส่งผลให้เด็กรักการอ่าน ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาล สอดคล้องกับ Holdaway (อ้างถึงใน สุภัทรา คงเรือง, 2539) ที่ได้จัดพฤติกรรมการอ่านของเด็กตามลำดับพัฒนาการโดยเริ่มจากหนังสือเรื่องที่ชอบ พูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน อ่านข้อความที่มีตัวอักษรและคำที่เห็นกันอยู่เป็นประจำ จากนั้นชี้และบอกชื่อของตัวอักษรส่วนใหญ่ได้จำคำที่มีพยัญชนะต้นเหมือนกันได้ นอกจากนี้ ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมพฤติกรรมการอ่าน โดยจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมเป็นเครื่องมือ ดังนั้นครูจึงเป็นแบบอย่างที่ดีในการอ่านให้แก่เด็ก การอ่านวรรณกรรมให้เด็กฟังโดยใช้น้ำเสียงและสีหน้าท่าทางประกอบทำให้เด็กเข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้น เนื่องจากได้ดูภาพ ฟังน้ำเสียงท่าทางของครูอย่างสนุกสนานและเป็นธรรมชาติ จะช่วยให้เด็กสามารถเข้าใจเรื่องได้ดีกว่าอ่านนิทานด้วยตนเอง สอดคล้องกับ Morrow (1993) ที่ว่าเด็กเรียนรู้และพัฒนาทักษะทางด้านการอ่านด้วยการสะสมข้อมูลพื้นฐาน การสร้างความคุ้นเคยกับโครงสร้างของเรื่องราว และการสร้างความคุ้นเคยกับภาษาหนังสือ เมื่อผู้ใหญ่อ่านออกเสียงให้ฟัง และการใช้คำถาม สนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านจะช่วยกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นในวรรณกรรม ซึ่งนำไปสู่การเชื่อมโยงเรื่องราวจากหนังสือวรรณกรรมได้มากขึ้น สอดคล้องกับ Lenski (2001) ว่าการสนทนาได้ตอบเกี่ยวกับสิ่งที่เรียนเป็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนได้เพราะการสนทนาได้ตอบสามารถปรับแต่งความเข้าใจของเด็กเกี่ยวกับสื่อนั้น ดังนั้นครูจะต้องเป็นผู้คอยชี้แนะแนวทางและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก ซึ่งวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้ดี คือการใช้คำถามที่เหมาะสมของครูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (พนิดา ดีหลี, ชานนท์ จันทรา, ต้องตา สมใจเพ็ง, 2563)

2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน

การเปรียบเทียบพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน พบว่า เด็กมีค่าเฉลี่ยคะแนนพฤติกรรมการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขั้นตอนกระบวนการฯ ในการจัดประสบการณ์ได้จัดผ่านกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรม ได้แก่ เสริมประสบการณ์ เคลื่อนไหวและจังหวะ สร้างสรรค์ เล่นเสรี และเกมการศึกษา ทุกวันเป็นเวลา 6 สัปดาห์ โดยใช้นิทาน 2 เรื่องมาเป็นฐานในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้

โดยการจัดประสบการณ์ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้มีขั้นตอนอย่างเป็นลำดับเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะการอ่านวรรณกรรมร่วมกัน เด็กรู้จักชื่อเรื่อง ชื่อผู้แต่ง และชื่อผู้วาดภาพ จากนั้นพิจารณาเรื่องที่ครูเล่าร่วมกันในกลุ่มใหญ่ และเด็กได้แสดงความคิดเห็นเพื่อเชื่อมโยงเรื่องราวกับชีวิตประจำวันของเด็ก ได้ทบทวนเรื่องราวในวรรณกรรมโดยครูใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการคิด ระยะการจัด กิจกรรมที่สัมพันธ์กับวรรณกรรม กิจกรรมที่จัดควรมีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัย โดยเด็กจะได้พัฒนาการทาง ด้านภาษา พัฒนาการทางด้านอื่นๆ รวมทั้งการแสดงความคิดสร้างสรรค์จากการทำศิลปะแบบร่วมมือ การเคลื่อนไหว และจังหวะ เพลง คำคล้องจอง การทำขนมครก และเกมการศึกษา และระยะการจัดนิทรรศการ เป็นระยะที่ดำเนินการสรุป รวบรวม เตรียมการ และนำเสนอผลการเรียนผ่านวรรณกรรมโดยการจัดนิทรรศการ เด็กจะช่วยกันคัดเลือก สิ่งที่ต้องการนำเสนอให้กับผู้ชมนิทรรศการเกี่ยวกับสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้ทั้งหมด และร่วมกันจัดนิทรรศการเพื่อหาทางนำเสนอสิ่งที่ตนได้เรียนรู้ ซึ่งการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานทั้ง 3 ระยะจะสนับสนุนให้เด็กเรียนรู้ได้อย่าง เป็นขั้นตอน ซึ่งการจัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานมีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบเพื่อให้เด็กได้ฝึกทักษะที่ หลากหลาย มีการจัดพื้นที่แสดงผลงานของเด็กที่เกี่ยวข้องกับวรรณกรรม มีการจัดมุมหนังสือให้มีบรรยากาศที่น่าอ่าน เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็ก สอดคล้องกับการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมในการอ่าน การเรียนการสอนที่ดี ควรพิจารณาที่สภาพแวดล้อมเป็นสำคัญเช่นเดียวกับวิธีการสอน โดยเฉพาะการอ่านที่ต้องอาศัยสมาธิและความเข้าใจ ผู้สอนจึงควรจัดพื้นที่การเรียนรู้ให้เหมาะสม (ภัทราดา เอี่ยมบุญญฤทธิ์, ชลธิชา ภูริปานิก, และจิตติชัย รักบำรุง, 2563) และสอดคล้องกับ สุภัทรา คงเรือง (2560) ว่าการออกแบบกิจกรรม การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม สื่อให้เด็กได้ลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเองได้รับประสบการณ์ตรง ด้วยวิธีการที่หลากหลายผ่านวรรณกรรมที่เด็กสนใจนำมาใช้ในการอ่าน ซึ่งเป็นวรรณกรรมที่ช่วยให้สามารถคาดคะเนได้ ไม่ซับซ้อน เด็กได้ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาในวรรณกรรม การจัดกิจกรรมมีความหลากหลายเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก และเด็กมีโอกาสนำเสนอผลงานจากกิจกรรม ทำให้เด็กได้รับความสนุกสนาน มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ มีประสบการณ์ด้านภาษา ช่วยให้เด็กมีนิสัย รักการอ่าน การเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับระดับพัฒนาการและธรรมชาติการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญ ดังนั้นการ จัดประสบการณ์โดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานจึงเหมาะสมกับเด็กวัยอนุบาล ดังที่ นฤมล เนียมหอม (2559) กล่าวว่า วรรณกรรมเป็นสิ่งที่เด็กเข้าถึงได้ง่าย การนำวรรณกรรมมาเป็นสื่อหลักในการจัดประสบการณ์ช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ง่ายยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรศึกษาทำความเข้าใจแนวคิดและขั้นตอนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรม เป็นฐานเพื่อประยุกต์ใช้ในการเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านของเด็กวัยอนุบาลให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับเด็ก แตกต่างกันไปตามบริบท

1.2 การเตรียมการและวางแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานควร คำนึงถึงสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง การตอบสนองหรือการมีส่วนร่วมของเด็ก ดังนั้นจึงควรปรับเปลี่ยนให้ยืดหยุ่นได้

ตามความเหมาะสมคล้ายคลึงกับการสอนแบบโครงการที่มีการพัฒนาและเรียนรู้ไปด้วยกัน และควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือกวรรณกรรมที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านภาษา หรือพัฒนาการด้านอื่นๆ ของเด็กปฐมวัย

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยในบริบทที่มีความแตกต่างกันหรือเด็กปฐมวัยในช่วงวัยอื่น

2.3 ควรมีการศึกษา การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ทฤษฎี แนวคิดอื่นๆ เพื่อเป็นทางเลือกในการเสริมสร้างพฤติกรรมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2547). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ดาร์รัตน์ อุทัยพยัคฆ์. (2554). *อย่างไรคือพฤติกรรมรักการอ่าน*. สืบค้นเมื่อ 30 ธันวาคม 2562 เข้าถึงได้จาก <http://www.gotoknow.org/posts/452264>.
- ฉันทยา พิทยาพิทักษ์. (2553). *การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยบูรณาการทฤษฎีสหบทและแนวการสอนอ่านโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านเชิงสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาล*. ปรินญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล เนียมหอม. (2559). *การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2562 เข้าถึงได้จาก <http://www.nareaumon.com/>
- พิชญา สุวรรณโน. (2560). *ปัญหาการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาโรงเรียนบ้านหนองควนลัง (ราษฎร์สามัคคี), บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*.
- พนิดา ดีหลี, ชานนท์ จันทรา และต้องตา สมใจเพ็ง. (2563). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง ลำดับและอนุกรมโดยใช้รูปแบบ sscc ร่วมกับการใช้คำถาม. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 31(3), 71.
- ภัทรดา เอี่ยมบุญญฤทธิ์, ชลธิชา ภูริปาณิก และจิตติชัย รักบำรุง. (2563). การสอนอ่านเชิงวิเคราะห์ผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบ Active Learning เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของเด็กไทยยุค Gen Z. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา*. 31(3), 7.
- วรลณี วัฒนอนชาติ. (2549). *ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้วรรณกรรมเป็นฐานที่มีต่อความสามารถในขั้นก่อนการอ่านของเด็กอนุบาล*. ปรินญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภวรรณ จันทร์แก้ว. (2556). *การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมนิสัยรักการอ่านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จังหวัดพัทลุง*. ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน, มหาวิทยาลัยทักษิณ.

- สุภัทรา คงเรือง. (2560). *การจัดประสบการณ์ทางภาษาและการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตพอร์เชชั่น.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *การอ่านของประชากรประจำปี พ.ศ.2561*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2562 เข้าถึงได้จาก [http : //www.khaosod.co.th/.lifestyle/news 2385678](http://www.khaosod.co.th/.lifestyle/news/2385678).
- Asep, S., & Acep, H. (2017). The effects of reading habit towards students' reading comprehension at private senior high school in Purwakarta, *Eltin journal*, 5(2), 57-70.
- Buray, S., & Judith, O. (1996). Rater agreement indexes for performance assessment. *Educational and Psychological Measurement*. 56(2): 256.
- Holdaway, D. (1979). *The foundation of literacy*. New Hampshire: Heinemann.
- Lenski, S. D. (2001). Intertextual connections during discussions about literature. *Reading psychology*. 22: 313-335.
- Morrow, L. M. (1993). *Literacy development in early year: Helping children read and write*. Unites State of America: A division of Simon and Schuster.